גילי אבישר

שרידים אורבניים

קו 16 – גלריה קהילתית לאמנות עכשווית
2012

תערוכת יחיד של גילי אבישר שרידים אורבניים כוללת שלושה מיצבים שנעשו בעקבות שהייה ממושכת של האמן בחלל הגלריה. לפני כחודשיים העתיק אבישר את הסטודיו שלו מדרום ת"א לחלל הגלריה במטרה ליצור סביבת עבודה אינטימית, בה יוכל לשמר את הרצף האורגאני של תהליך היצירה לתוך התערוכה, מבלי לאבד מהאותנטיות המאפיינת את הנעשה בין קירות הסטודיו. שלושת המיצבים מתקיימים באופן אוטונומי בחלל הגלריה אך נשזרים רעיונית וחזותית זה בזה עד לכדי יצירת מיקרוקוסמוס פרטי ומדומיין. חלל הגלריה הפך למעין אינקובטור קונספטואלי והמיצבים בתערוכה הם תגובה לאדריכלות של המקום. את מרפסת הגלריה סגר אבישר בלוחות דיקט ושאריות עץ, ובד ארגמן ארוך משתפל מהם כלפי מטה כמו וילון בבמת תיאטרון. זוהי השמש של שעת דמדומים השוקעת בקו האופק וזולגת לתוך חלל הגלריה.

במרכז הגלריה ניצבת במת תיאטרון הצבועה בכחול עמוק המתפרסת כמו מניפה רחבה ומזמינה את הצופה להיכנס פנימה. על הבמה נחים בדממה עצורה פסלים שונים: פרש רכוב על סוסו נושא דגל לבן, פסלון של יצור כלאיים, ליצן – חד קרן העומד על שלוש רגליים לצד חלקי עץ שחוברו יחדיו למדליון גדול מימדים צבוע לבן. זה האחרון ניצב חזיתי על שולחן מתכת שפני השטח שלו פונים אל הצופה וחושפים טופוגרפיה אורבאנית – זו העיר הלבנה או אולי הלבנה בעצמה המאירה מלמעלה על הבמה כולה. מתחת ללבנה מוצבת טלוויזיה בה מוקרנת עבודת וידאו. במרכזה ניצבת נדנדה דמוית מאוזני שקילה. פעולת הנדנוד מתאפשרת באמצעות הנחת חלקים שונים שפורקו מעבודות אחרות של אבישר המפעילים משקל נגדי. מחשבות על "שקילת" טיבה ואיכותה של האמנות עולות מתוך תנועת הנדנוד הקלילה והמשעשעת.

הבמה, על מרכיביה השונים, חושפת בצורה תמציתית את גישתו הייחודית של אבישר לאובייקט. הוא מצליח להפיח רוח חיים באובייקטים דוממים דרך מניפולציות שונות שהוא מפעיל עליהם והן שמכתיבות את תוכן היצירה. לעיתים מצטיירות מניפולציות אלו כריטואל פרטי שמשמעותו לא מתפענחת בקלות. אבישר אינו יוצר אובייקט על-זמני, להיפך, המוטיבציה שלו הוא לברוא אובייקט ארעי, המשתנה תדיר עד למיצוי הפוטנציאל המקסימאלי הגלום בה. בכל שלב בהתפתחות האובייקט מתגלות משמעויות ופונקציות שונות הנדחקות הצידה עם בואו של השלב הבא. כך אובייקט ה"בית" הפך בתהליך של פירוק והרכבה מחדש ל"נדנדה" שבעצמה הפכה ל"מתקן" להצבת מקרן שקופיות ובו מוקרנים צילומים של אובייקט ה"בית". בכך משלים אבישר את גלגולו המלא של האובייקט האמנותי. המטמורפוזה שחלה על האובייקט משנה לא רק את הפונקציונאליות שלו, אלא גם חושפת בו פרטים שלא נראו קודם לכן: הלמעלה הופך ללמטה, הצדדים

משתנים והדבר משפיע בהכרח גם על החשיבות שלהם. מה שהיה לפני כן החזית - מוסתר כעת, ומה שהיה בלתי נראה – נהפך למרכזי. "אחורי הקלעים" של העבודה הופכים לעבודה עצמה. את גלגוליו של כל אובייקט ואובייקט מתעד אבישר בצילומים ובעבודות וידאו.

בחלקה הפנימי של הגלריה, ניצב חישוק עץ גדול ממדים המזכיר חישוק בקרקס דרכו מבצעים האקרובטים פעלולים שונים ומשונים. בתוך החישוק מוקרנת סדרת שקופיות של אובייקט "הבית", שריד משלב מוקדם בעבודתו, זיכרון חזותי שהיה ואיננו עוד. זו הצצה לתוך הארכיון הפרטי של אבישר בו מתועדת הארכיאולוגיה של עבודתו.

בניגוד לעבודותיו הקודמות בהן האמן מתפקד כבדרן (entertainer) כמעין "ליצן חצר" גם אם במחיר של גיחוך, ומניע את הציר המרכזי של העלילה, בתערוכה זו נוכחותו כמעט ואינה מורגשת, למעט הבלחות בודדות ומטושטשות של דמותו המגיחות מפעם לפעם בשקופיות המוקרנות דרך החישוק. היעדר נוכחותו של אבישר בפרט ונוכחות אנושית בכלל בתערוכה מותירה את החלל כאתר נטוש בה נותרו רק שרידים בהם מהדהדים זיכרונות העבר.
התערוכה שרידים אורבניים מציגה מעין חזיון קוסמי פנטסטי, בה מתקיימים במקביל השמש (במרפסת), הירח (על הבמה) והכוכבים (בחישוק). אלו הם מעגליים קונצנטריים מטפוריים, המסמלים את מעגלי חייו של אבישר: האני ,הסטודיו והעולם מחוצה לו, בשלושתם הוא הפרוטגוניסט האמיתי אך גם השחקן היחידי "במחזה". דרך שפה חזותית המורכבת ממלאכת-יד ואסתטיקה תיאטרלית- קירקסית, בורא אבישר בתערוכתו עולם קסום ופיוטי. כמו בובנאי מיומן הוא מניע את מהלכי היצירה בשלמותה, מתחילתה ועד סופה: הוא עצמו תופר, בונה, מרכיב, מפרק, משחק, מצלם ועורך - זוהי תערוכה של איש אחד - one man show.